

Leheiludus **Ludiisia**

EEVI SIIBAK

Ludiisiaid kasvatatakse nende orhideede kaunite sametiste lehtede pärast.

Kui orhideede puhul imetletakse tavaliselt õisi, siis juveelorhideedel on pilgupüüdjaks eelkõige lehed, mis sädelevad nii, nagu koosneksid imetil-lukestest briljantidest. Tuntuimad juveelorhideed on *Macodes* ja *Anecthoc-hilus*, kelle lehepinnale joonistub lehe-rodudest imekaunis muster.

Kõige tagasihoidlikuma lehega, kuid ka kõige vähenõudlikum juveel-orhideedest on ludiisia (*Ludisia*). Teatud valguses ning nurga alt vaadates on siiski ka tema lehed imelised, särades kalliskividena. Valged erkkollase sambaga õied on samuti väga dekoratiivsed ja püsivad kaunina näda-laid, aga ludiisiat kasvatatakse peami-selt siiski lehtede pärast.

Ludiisia on orhidee, kelle nime tä-henduse kohta ei osata midagi kindlat öelda. Vahepeal oli selle perekonna ni-meks *Haemaria*, mis oli tuletatud kree-ka keelest: *hema* = veri, lehtede puna-ka värvuse järgi. Botaanilise nimede korrastamise käigus muudeti *Haema-ria* tagasi *Ludisiaks*, nagu see oli pere-konna esmakirjelduse ajal. Võimalik, et nimi pandi Ludise auks, kellele on pü-hendatud Kreeka leskmehe eeleegia.

Ludiisia (*L. discolor*) on oma pere-konna ainus, kuid see-eest väga va-rieeruv liik. Peale teisendite kasvata-takse palju sorte – ‘Red Velvet’, ‘Silver Velvet’, ‘Black Velvet’ jt –, mis erinevad üksteisest lehe värvuse ja leheroodu- väljajoonistumise poolest.

Kõigi nende looduslik esivanem on seesama ludiisia. Ta on pärit India, Hiina, Indo-Hiina ja Indoneesia soojadelt aladelt, kus kasvab igihaljaste metsade alustaimestikust või kaljudel õhukesel huumuskihil. Niisketes ning hämarates kasvukohtades jõgede-ojade läheduses võib ludiisiaid esineda massiliselt.

Ludiisia on vähenõudlik orhidee, kes lepib hästi toatingimustega. Selle-pärast sobib ta hästi algajale. Ludiisia väärtust tõstab teadmine, et tegemist on juveelorhideega. Kõik teised orhi-deedest juveelid on üsna kapriissed ning nende kasvatamiseks tuleb luua eritingimused.

Ludiisia armastab mõõdukat soo-just, seepärast ei tohiks temperatuur langeda ruumis alla 15°. Talle meeldib, kui aastaringselt on substraat ühtlaselt niiske ja ka õhus on rohkelt niiskust.

Sordi ‘Red Velvet’ tumerohelisi sametisi lehti kaunistavad punased leherood.

Kui tuba on palav ning õhk väga kuiv, saab orhidee elamise lihtsate vahenditega mõnusamaks muuta. Selleks võtke lai ja madal veega täidetud anum. Pange sinna kivikesi või mingi alus, millele saab asetada ludiisia poti. Pott peab jääma vee kohale, mitte mingil juhul vette. Anumast aurustuv vesi moodustab taime ümber soodsa mikroliima. Ludiisiale sobib ka aknaga vannituba, kus reeglina on õhuniiskus suurem kui teistes eluruumides.

Piserdamisega olge ettevaatlik, sest veidigi karedama vee puhul jäävad lehtedele inetud plekid. Väetage taime umbes üks kord kuus.

Ludiisia kasvab hästi nii poolvar-julises kui ka valgese kohas, kuid kindlasti tuleb teda kaitsta otsese päikese eest.

Liialt valgese paigas jääb lehevärvus kahvatuks, päris pimedas hakkab taime aga peagi kiratsema.

Erinevalt paljudest teistest orhideedest ei tunne ludiisia end suvel õues hästi. Meie suved on tema jaoks liiga külmad ning vihm teeb lehed inetuks.

Ludiisia kasvab meelsasti madalates laiades nõudes, kus risoomid saavad vabalt laiuda ja haruneda. Juurestik on tal tagasihoidlik. Kevadel istutage taim ümber turbasegusesse mulda, kuhu võib lisada ka lehe- ja mätta-mulda ning veidi korralikult kõdune-nud sõnnikut. Poti põhja pange kindlasti korralik drenaažikiht. Ümberis-tutamise ajal võite panna osa risoomi väiksemasse potti eraldi kasvama.

Ludiisia on üks vähestest orhideedest, keda saab paljundada pistikutest. Pange 3–5 cm pikkused risoomi-jupid turbasegusesse niiskesse mulda või vette juurduma. Kui juured all, on aeg pistikud potti istutada.

EEVI SIIBAK